Cesta z města – španělská a česká …

Španělská krajina v okolí Alicante

Stalo se, že po mnoha letech jsem se podíval za hranice naší republiky a navštívil jižní zemi. V tomto případě vzdálené Španělsko. Původní záměr byl téměř zoologický. Zaměřený na úzkou skupinu živočichů, měkkýše a snad i jiné živočichy.

Údolí potoka a eroze

Když jsme dospěli do velkoměsta Alicante, mé první seznámení bylo s parkem v centru zmiňované aglomerace. Zaskočen mírnou ranní teplotou (3-5°C) jsem za slunečního úsvitu prohlížel parkovou zeminu. Byla protkána životodárnými vodními trubičkami, ale teď suchá a vyprahlá. Exotická, cizokrajná půda ukrytá pod korunami stromů. Ty největší dřeviny patřily fíkovníku velkolistému.

Za ranního zpěvu (první se ozvala červenka obecná, ale také vysoko poletující racek „středomořský“), jsem nalezl několik prázdných ulit druhu *Theba pisiana*. Ten byl posléze doplněn o vřetenatý druh *Rumina decolata*. Ze suché země se u zídek z vápence draly na svět bělavé květy drobné, bílé řeřišnice. S rozedníváním se ozval též kos černý, střízlík obecný a na zábradlí se objevily četně se vyskytující hrdličky zahradní. Opuštěný ruderál za zábradlím obsadili vrabci a také švitořící stehlíci, kteří přeletovali z keře na keř. Ale to jsem se již vracel k místu ubytování a naše cesta směřovala do oblasti severozápadně od městečka Agost. Zde mezi vrchy od 400 m n. m. do více než 1000 m jsem prožil pár dní. Prolézal jsem planiny, svahy, rokle a koryta ztracených potoků. A tak vznikaly první poznatky o zdejší krajině, hospodaření s vodou, a snad i o pojmu španělská vesnice.

Předně je nutno poznamenat, že voda v místě, kde jsem byl, a kde jsem pil z vodovodního řádu, je chuťově odlišná od té, na kterou jsme zvyklí u nás. Chutná jinak, snad po chemii, minerálech. Čaj z ní uvařený je jiný. Později jsem stejný čaj zkusil i u nás doma - a opravdu chutnal více jako čaj.

V samotné krajině voda je. Jen se musí hledat. Otevřené studánky jsem nenalezl. Jen suť, pod většími kameny zvlhčenou zeminu, jíl. Koryta potoků byla vesměs suchá. Občas trochu jílovitého bahna a život takřka nijaký. Jen v opuštěné, malé vodní nádrži jsem zaznamenal přítomnost velkých ropuch obrovských, které se hotovily k páření a spočívaly mnohdy v amplexu. V této nádržce jsem objevil něco dafnií a svlečku vážky.

Jedna z vodních nádrží

Okolní krajina byla řídká od keřů a stromů. Místy se objevila borovice halebská, jinde domněle suché blahovičníky, narazil jsem na rohovník svatojánský, jinde na zerav vždyzelený. Ten byl většinou u starých stavení s kamennými zdmi a prejzovými, hliněnými střechami. U cesty byly keříčky kvetoucího rozmarýnu, vřesu, jehlice, dobromysle. Na skalách vzdorovaly teplu a nedostatku vody drobné trsy dubu kermesového nebo cypřišku. Drobet vlhka ve dně potoků využívaly trsy rákosu, ale také pruty oleandru. Vše toužilo po drahocenné vodě. A co na to lidští obyvatelé?

Snaží se. Skoro bych řekl, že více než u nás. Voda je zde vzácností. Co údolí či terénní sníženina, to vodní nádrž. Zde na vodu plavenou, či již použitou, nevím. U několika nádrží a vodních rour jsem měl dojem, že se jedná o vodu recyklovanou. Byla cítit přečišťovaným odérem.

A pod nádržemi velké foliovníky nebo sady zakryté řídkou tkaninou. V sadech se barvami předháněly pomeranče, mandarinky, citrony či meruňky. Jinde se ukrývaly svazčité kmeny olivovníků. Venkov byl zemědělský, na rozdíl od městského Alicante oplývajícího nočním, veřejným životem, hospůdkami otevřenými dlouho do noci, vodotrysky a fontánami.

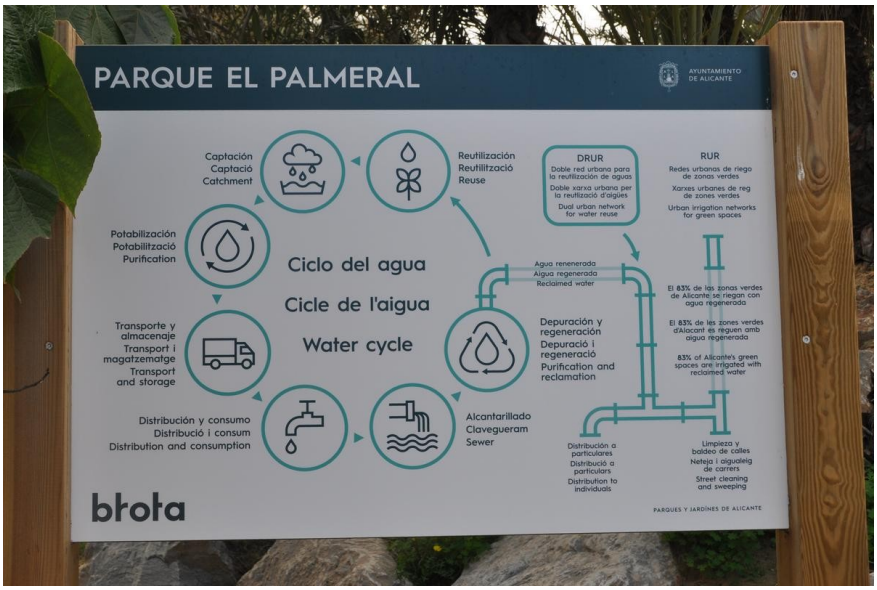

Informační tabule v parku

Když jsem vyšel brzo ráno do ulic, dříve než se silnice ozvučily hlukem motorů vozidel, slyšel jsem vodu, jak klokotá pod dlažbou v kanálech a je asi vracena k recyklaci. A že je co vracet. Mnohé domy řeší úklid ve stylu „co je mokré, to je dobré“.

Moře bylo za úsvitu klidné, s vlnkovaným dnem, příjemnou pěnou, pohrávající si se zrnky písku, lasturkami a kousky chaluh. Pláž dohladka umravněná, připravená přijmout lidské šlápoty denních návštěvníků.

V závěru pobytu jsme navštívili nádherný park Parque el Palmeral se vzrostlými stromy, objevujícími se prvními květy a vodními prvky. A zde jsem narazil na vysvětlení, jak to s vodou na tomto místě je. V obrázku z místa samého je předkládám. Rovněž přemýšlím, jak se k vodě chováme u nás. Na to, jak se jí snažíme při chvilkovém přebytku zbavit. Dostat ji co nejrychleji z lidských aglomerací pryč. Jak si zřejmě nevážíme té naší chutné vodovodní vody. Nebo, co se asi bude dít, až kdesi, v jižních zemích, voda dojde. Už nyní byly tamní nádrže poloprázdné. A jak se dějiny opakují, když se různé národy vydaly za potravou, když jejich země nebyla s to dát jim základní potřeby pro život.

Myslím, že nepopisuji ekologického bubáka, stačí si jen trochu podrobněji pročíst naše, evropské dějiny, nahlédnout do knihy „Kniha o klimatu zemí Koruny české“. Prakticky si vzít do ruky kalkulačku a spočítat si, kolik vody spadne na plochu např. jednoho náměstí o velikosti cca m2 při 5 mm srážek. A ten srážkový dar je potom odveden do kanalizační sítě s pokračováním různým.
A když už se dostaneme do nějaké té jižní země, nedívat se jen po palmách, nočních světlech korz a třpytivých obchodech. Podívat se též ven, za města. A porovnat si naši samozřejmost s tamními podmínkami.

Opravdu celá věc stojí za zamyšlení a nelze ji podle mého názoru řešit sprásknutím rukou a slovy „A co naděláš!“. V tom lepším případě s prohlášením „Ona si s tím další generace poradí!“ Možná poradí. Možná ale, že s daleko většími obtížemi, než jsou mnozí lidé schopni si představit. Ono i to hloubení hlubokých, vrtaných studní může se státi velice krátkozraké. Ale to je už trochu jiná kapitola.

Ranní korzo u pláže

Literatura:
VAŠKŮ, Zdeněk; SVOBODA, Jiří a CÍLEK, Václav. *Kniha o klimatu zemí Koruny české*. V nakladatelství Leda druhé vydání. Prameny. Voznice: Leda, 2023. ISBN 9788073358969.